

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 16-04-19502

1 13 מרץ 2018
2

לפני:
כב' השופטת יפה שטיין

התובע
[redacted] ת.ז. [redacted]
ע"י ב"כ: עו"ד איתמר כהן

-
הנתבע
המוסד לביטוח לאומי גופים על פי דין 513436494
ע"י ב"כ: עו"ד אפרת לבנוני

פסק דין

3
4
5 1. פסק דין זה דן בתביעת התובע, לקבלת הלוואה עומדת לרכישת רכב.
6 תביעת התובע הוגשה לאחר שתביעתו למוסד נדחתה בשל הטענה כי "מורשה הנהיגה" שלו
7 אינו עונה על הגדרת סעיף 2 להסכם בדבר גמלת ניידות התשליז – 1977 באשר הוא אינו
8 סועד את התובע במרבית שעות היממה (על אף העובדה כי מתגורר בסמוך לתובע).

9 2. העובדות הרלוונטיות לעניינו, כפי שעולה מכתבי הטענות ומרשימת המוסכמות

המשותפת:

10
11 א. התובע, יליד [redacted] מוכר כנכה 100% בגין CP שיתוק מוחי וזכאי לגמלת
12 ניידות מזה שנים רבות.

13 ב. התובע קיבל גמלת ניידות כאשר מר [redacted] (להלן: [redacted]),
14 התגורר עמו והיה מורשה הנהיגה. מה [redacted] אינו קרוב משפחתו של התובע.

15 ג. התובע טופל על ידי עובדת זרה אז כהיום.

16 ד. מר [redacted] אינו גר עוד עם התובע אך גר בסמיכות לבית התובע, ומצהיר כי
17 הוא ממשיך לשמש כנהג מורשה של התובע.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 16-04-19502

- ה. תביעתו של התובע להלוואה עומדת לצורך רכישת רכב נדחתה מהטעם שמר
1 אינו עונה על הגדרת "מורשה נהיגה" כאמור בסעיף 2 להסכם
2 הניידות.
3
3. המחלוקת בין הצדדים היא בשאלה האם יש לראות במר [REDACTED] כמורשה הנהיגה של התובע
4 אף שאינו גר עם התובע וזאת לנוכח העובדה כי לתובע מטפלת זרה.
5
4. התובע טוען כי מר [REDACTED] מסייע בידו היום, כפי שעשה כאשר התגורר עמו. מר [REDACTED] מכיר
6 את התובע עוד משנת 1991, ומאז ועד היום מסייע לו רבות באופן שוטף ללא תמורה: מתחזק
7 את ביתו של התובע, מסייע אותו לסידורים, לטיפולים רפואיים, למפגש עם משפחה וחברים,
8 מסייע לתובע בהתנהלות מול הרשויות ואף מחליף אחת לשבוע את המטפלת הצמודה. מר
9 [REDACTED] והמטפלת הינם היחידים המטפלים ומסייעים לתובע, כאשר אין לו כמעט משפחה,
10 ואימו מתגוררת בדרום הארץ ואינה יכולה לסייע לו. התובע טוען כי יש להכיר במר [REDACTED]
11 כמורשה הנהיגה של התובע הן לאור הנסיבות המתוארות והן לאור המגמה הקיימת כיום
12 בפסיקה המרחיבה את ההגדרות של סעיף 2 להסכם הניידות. מטרתו ותכליתו של הסכם
13 הניידות להוות תחליף לרגליו של המוגבל בניידות ולהקל עליו את הקשיים הנובעים מנכותו.
14 תכלית ההסכם היא להקל על פעילותו של ציבור הנכים ולהעניק להם הזדמנות שווה להשתלב
15 בחיי העבודה ובחיי היום יום. נטען כי משפחתו של התובע מתגוררת רחוק ממנו ואינה יכולה
16 לסייע לו. מר [REDACTED] הוכיח לאורך השנים כי הוא משפחתו האמיתית של התובע, וכי היחס
17 ביניהם האו כמו של בני משפחה אמיתיים.
18
5. הנתבע טוען מנגד כי מר [REDACTED] לא סועד את התובע במרבית שעות היממה ואינו עומד
19 לרשותו. מר [REDACTED] עובד [REDACTED] בממוצע 4,5 פעמים בשבוע 8 שעות בכל משמרת
20 והוא נמצא אצל התובע מספר שעות ביום בלבד לכל היותר. בנוסף נטען כי על פי הפסיקה יש
21 לפרש את החלופות המנויות בסעיף 2 להסכם הניידות באופן דווקני ומצמצם, ואין מקום
22 לחרוג מהסכם הניידות, כלשונו.
23
6. המצב המשפטי:
24
- א. בפרק א' להסכם הניידות (הסכם בדבר גמלת ניידות מיום 1.6.77 שנחתם בין מדינת
25 ישראל- משרד האוצר לבין המוסד לביטוח לאומי – להלן: "הסכם הניידות"), מוגדר
26 "מורשה נהיגה" (בסעיף 2), כדלקמן:
27

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 16-04-19502

- 1 "מורשה נהיגה-כל אחד מהמנויים להלן אם בידו רישיון נהיגה בר תוקף, המוסד אישר כי
2 הוא רשאי לנהוג ברכב של המוגבל בניידות ובתנאי שהוא והמוגבל בניידות חתמו על כתב
3 התחייבות כאמור בסעיף 3 (א):
- 4 (1) קרוב משפחה ;
- 5 (2) מי שאינו קרוב משפחה ובתנאי שפקיד שיקום של המוסד קבע כי הוא סועד את המוגבל
6 בניידות במרבית שעות היממה ועומד לרשותו, וכן שהוא והמוגבל בניידות גרים באותו בניין
7 או בבניינים שהמרחק ביניהם אינו עולה על המרחק הקבוע בהגדרת קרוב משפחה."
- 8 ב. קרוב משפחה מוגדר בהסכם הניידות כ:
- 9 "בן זוג, בת ובני זוגם, אב, אם... שבידו רישיון נהיגה בר תוקף והוא והמוגבל בניידות גרים
10 בקביעות באותו בניין או בניין אשר המרחק האווירי ביניהם אינו עולה על 1500 מ'.
- 11 ג. בסעיף 5 להסכם הניידות נאמר לעניין הלוואה עומדת כדלקמן:
- 12 (א) הלוואה עומדת תינתן לרכישת רכב אחד בלבד.
- 13 (ב) למוגבל בניידות שאין לו רישיון נהיגה בר תוקף, תינתן הלוואה עומדת לרכישת רכב,
14 אם נקבעו לו לפחות 60% מוגבלות בניידות ומתקיימים בו שני אלה:
- 15 (1) הועדה הרפואית קבעה שלמוגבל בניידות צרכים יום-יומיים שלסיפוקם יש הכרח
16 להסיעו באורח קבע;
- 17 (2) יש לו מורשה נהיגה הדואג לצרכיו, מסוגל ומתחייב להסיעו באורח קבע למען צרכיו
18 היום יומיים..." (ההדגשה לא במקור – יש.).
- 19 ד. הקו המנחה בפסיקה לגבי זכויות על פי הסכם הניידות הוא כי אין להעניק זכויות למוגבל
20 בניידות ככל שהדבר אינו תואם את ההסכם ואת הזכויות שהוקנו מכוחו (דבע נב 84-0/)
21 הזנפרץ - המוסד לביטוח לאומי. זאת מאחר שגמלת הניידות אינה ניתנת מכוח שירות
22 סוציאלי אלא מכוח הסכם בין המוסד לביטוח לאומי לבין הממשלה והאוצר. לכן גם
23 הפסיקה מתייחסת לפרשנות הסכם הניידות בפרשנות מצמצמת. יחד עם זאת, בבוא בית
24 הדין לשקול בכל מקרה ומקרה את נסיבותיו, עליו לזכור גם את תכליתה של גמלת הניידות
25 ע"פ הסכם הניידות. בבג"צ 3457/95 זכריה ריינס נ 'בית הדין הארצי לעבודה פד נ (5)
26 441/00 ובעל 1248/00 יששכר יהודה - המוסד נקבע לעניין גמלת הניידות כי "מטרתה

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 16-04-19502

1 לסייע במימון תחליף לרגליים שאינן מתפקדות כראוי ולהקל על ניידות המוגבל, יש
2 לפרשו בהתאם לכך שתכליתו היא להיטיב עם צד שלישי – המוגבל בניידות – הזכאי
3 לכך על פי הקבוע בהסכם)."
4 ה. בהלכת סולובייצ'יק (דב"ע ארצי לח 0-20 משה סולובייצ'יק – המוסד לביטוח לאומי),
5 נקבע ע"י כב' השופט אילן איטח כי מוגבל בניידות המתגורר מחצית מהזמן ומעלה בבית
6 הוריו, עומד בתנאים שנקבעו בהסכם הניידות.
7 ו. בפסק דין נוסף (עבל אר 28047-09-13 המוסד לביטוח לאומי נ' פלונית מתייחס כב'
8 השופט אילן איטח לפסק דין בעניין סולובייצ'יק ומוסיף כי "לאור התכלית העומדת
9 ביסוד דרישת הקרבה הקבועה במגורים ... יש להביא בחשבון את מידת הזמינות
10 הנדרשת ממורשה הנהיגה להסעת המוגבל בניידות", וכי "הדרישה כי המוגבל בניידות
11 וקרוב המשפחה יגורו יחד בקביעות אין משמעה בהכרח כי קביעות זו לא יכולה להיות
12 חלקית, או כי קביעות זו חייבת להיות כזו הנפרשת על פני כל ימות השבוע. בעניין עזריה
13 שב וקבע בית הדין זה כי הביטוי " בקביעות " אין פרושו שמצב מסוים חייב להתקיים
14 דרך קבע מדי יום ביומו ... כי יתכן גם הסדר חלקי שיהיה קבוע" (ההדגשה לא במקור –
15 יש.).

7. דין והכרעה:

17 א. האם מר [REDACTED] עונה להגדרות שבהסכם הניידות לעניין נהג מורשה?
18 אין מחלוקת כי מר [REDACTED] אינו קרוב משפחה של התובע, וכי הוא מתגורר בסמוך
19 לתובע. כמו כן עולה מעדותו (המקובלת עלי כמהימנה) כי הוא מסייע לתובע
20 בסידוריו באופן שוטף ויומיומי:
21 ב. וכך העיד מר [REDACTED] בבית הדין:
22 "סדר היום שלי לא השתנה הרבה, גם כשהייתי גר איתו וגם היום, המרחק שלי
23 ממנו 200 מטר, מרחק הליכה. אני עובד משמרות, בוקר, ערב ולילה, ואני עובד 8
24 שעות במשמרת, 4,5 משמרות בשבוע זה יוצא 36 שעות שבועיות. אני הולך
25 למשמרת באוטו וחוזר מהמשמרת עם האוטו, ואני לוקח את [REDACTED] לאן שהוא

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 16-04-19502

- 1 צריד, אני בא ולוקח אותנו. אני לוקח אותו לקופת חולים אם צריד, רופאים
2 מומחים שמפוזרים בכל העיר, פעם בקטמון, פעם מקור ברוד, לוקח אותו לקניון
3 יש לו חברים שם, לפעמים הוא רוצה על האש אני עושה לו, לפעמים לוקח אותו
4 לבקר את אמו, לוקח אותו לאירועים משפחתיים, חגים, וצריד להבין שהוא נכה
5 [REDACTED]
6 ואם הוא לא יבקר אותה לא תהיה לו אפשרות לראות אותה" (עדותו של מר
7 [REDACTED] צמי 5 ש' 18-10) (ההדגשות לא במקור - י.ש).
8 לעניין משך הזמן בו הוא נמצא עם התובע העיד מר [REDACTED].
9 "ש. כמה זמן זה לוקח הסידורים שלך עם [REDACTED]
10 ת. אם הוא רוצה ללכת לקניון, זה שעתיים שלוש ואז אני איתו כל הזמן הזה.
11 ש. השעות משתנות?
12 ת. כן.
13 ש. זה נע נגיד בין חצי שעה עד 3 שעות או עד שעתיים פחות או יותר בממוצע.
14 ת. כן, תלוי. אם אני לוקח אותו לאמו שלו זה יכול שעתיים רק נסיעה, כי היא גרה
15 [REDACTED] וכל כיוון זה שעתיים, ואז אני נשאר איתו 8 או 10 שעות. הוא אוהב
16 גם לטייל, אני לוקח אותו פעם שבועיים לתל אביב לטיילת כי הוא אוהב את זה.
17 ש. ולגבי היום יום?
18 ת. שעתיים שלוש ארבע ביום בממוצע.
19 ש. אמרת סידורים, רופאים, קניון, חוץ מזה כל מה שאתה מעניק [REDACTED] זה
20 להתעסק בעניינים פיננסיים שלו.
21 ת. נכון. ורק אני עושה את הדברים האלה עבורו.
22 ש. נכון שמהמועד שבו עזבת את הבית של [REDACTED] אתה ישן בבית של [REDACTED] רק
23 פעם בשבוע שהילדה הולכת ליומה החופשי.
24 ת. כן.
25 ש. כמה פעמים בשבוע בערך אתה מגיע לבית של [REDACTED] ונמצא איתו שם!
26 ת. בממוצע 4,5 פעמים בשבוע.
27 ש. וחוף מאשר טיולים ויציאות...

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 16-04-19502

- 1 ת. כל התחזוקה של הבית שלו אני עושה, ולפעמים הילדה לא מרגישה טוב ואני גם
2 מחליף אותה, ואני יודע כמה זה קשה לעבוד 24 שעות עם אדם כזה, אז אני מחליף
3 אותה ועוזר לה.
- 4 ש. כמה זמן אתה נשאר שם כל יום כשאתה מגיע 4,5 פעמים בשבוע!
5 ת. תלוי לפי העניינים שהוא רוצה באותו יום.
6 ש. כמה זמן אתה יושב איתו בבית נגיד?
7 ת. אני יושב איתו שיהיה לו חברה, ועושה לו כוס תה יושב איתו, שעתים שלוש,
8 תלוי. " (עמ' 5-6).
- 9 עדותו של מר [REDACTED] נתמכה בעדותה של המטפלת, הגבי [REDACTED] המטפלת ד.
10 בתובע. וכך נשאלה והשיבה:
11 "ש. את סועדת אותו 24 שעות ביממה.
12 ת. כן, אבל אם אני צריכה שעתים לצאת או יותר, אני קוראת [REDACTED] שיבוא
13 להחליף אותי.
14 ש. כמה פעמים בשבוע את יוצאת לשעתים?
15 ת. לפעמים 3-4 פעמים בשבוע, אבל יש פעם אחת בשבוע שזה 24 שעות ואז הוא
16 מחליף אותי.
17 ש. אז מי מאכיל אותו מקלה אותו ומכין לו אוכל?
18 ת. אני, [REDACTED] מגיע הוא מבשל לו מה שהוא אוהב, והוא שואל אותי אם הוא
19 עשה מקלחת, ואם לא, הוא עוזר לו לקלח אותו." (עמ' 7 שי 22-28).
20 ובהמשך:
21 ש. תארי לי את הסדר יום של [REDACTED] כל יום מה קורה?
22 ת. אני מעירה אותו בד"כ בשעה 11:00, מלבישה אותו, ועוזרת לו לאכול כי הוא לא
23 יכול לבד, וכשהוא מוכן אז [REDACTED] מתקשר והוא לוקח אותו לאן שהוא רוצה, אחרי
24 כמה שעות הם חוזרים, אני נותנת לו לאכול, רוחצת אותו, והוא אומר לי שאני יכולה
25 לצאת לעניינים שלי, [REDACTED] נשאר איתו.
26 ...
27 "ש. במה [REDACTED] עוזר [REDACTED]"

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 16-04-19502

- 1 ת. מכתבים שמגיעים ומסמכים שלו [REDACTED] מטפל, גם מהסוכנות, ומכתב שצריך
2 לבוא. ובשהוא צריך ללכת לרופא או לקופת חולים, רופא שיניים, הוא לוקח אותנו.
3 ובסוף שבוע אנחנו נוסעים לתל אביב ביחד, ובחופש נוסעים לכל היום איתנו, לטייל.
4 ...
- 5 ת. אני לא רואה. אני חושבת שהוא [REDACTED] (י.ש.) נוסע רק לעבודה, וכשאנחנו
6 הולכים למשפחה של [REDACTED] לחתונה שמזמינים אותנו, הוא בא לקחת אותנו
7 לחתונה, בר מצווה, לפעמים יש גם מפגש משפחתי למשפחה של [REDACTED] הם רוצים
8 שנגיע. " (עמ' 8 לפרוטוקול). (ההדגשות לא במקור – י.ש.)
- 9 ה. עדויותיהם של מר [REDACTED] וגב' [REDACTED] מקובלות עלי כנכונות. מעדותם עולה בבירור
10 כי מר [REDACTED] מספק לתובע את צרכיו היומיומיים באופן שוטף ואינטנסיבי, בוודאי
11 בכל הנוגע לניידות. מר [REDACTED] לוקח את התובע לטיפולים רפואיים, מסיע אותו לקניון
12 ולחברים, וכן לביקורים את אמו ואצל חברים. בנוסף, מארח לו לחברה שעות רבות
13 ואף מטפל בו כאשר המטפלת הקבועה נמצאת בחופשה. לפיכך לא יכולה להיות
14 מחלוקת מר [REDACTED] עומד לרשותו של התובע שעות רבות בשבוע, ומטפל בתובע באופן
15 קבוע, לצד המטפלת. ודוק: קשה לאמוד באופן מדויק את מספר השעות שבו מר
16 [REDACTED] נמצא פיזית עם התובע, אך ברור כי מר [REDACTED] מתמסר לטיפול בו, ועומד
17 לרשותו כמעט בכל עת שנוקק לו – כאילו היה בן משפחה. ואכן גם [REDACTED] וגם
18 התובע ציינו כי הם מרגישים זה כלפי זה כבני משפחה.
- 19 ו. העובדה כי לתובע מטפלת זרה צמודה אשר סועדת אותו ומסייעת לו בפעולות היום
20 יום הביתיות אינה מבטלת את פועלו של מר [REDACTED] המטפלת איננה מסייעת לתובע
21 להתגבר על קשיי הניידות ואינה מספקת לתובע את צרכיו בכל הנוגע להתניידות אשר
22 הוא זקוק לה: לאימו שגרה בדרם הארץ, , לרופאים, לסידורים, לחברים ולבילויים
23 ועוד. אלו דברים החיוניים ביותר לתובע ונעשים כמעט אך ורק על ידי מר [REDACTED]
- 24 ז. אף שמר [REDACTED] אינו בן משפחה, הוא מתמסר לטיפול בתובע כאילו היה בן
25 משפחה ואף יותר. דברים אלו עושה ללא תמורה (אם כי משתמש ברכב גם
26 לנסיעותיו שלו לעבודה וחזרה לבית התובע). מר [REDACTED] מסייע לתובע מטוב ליבו

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ב"ל 16-04-19502

1 ואין ספק שללא עזרתו של [REDACTED] תיפגע קשות יכולת ההתניידות של התובע
2 וכפועל יוצא איכות חייו.
3 ח. בניגוד לטענת הנתבע, וכפי שגם העידה המטפלת, לא התרשמתי כי התובע יכול
4 להתנייד בתחבורה ציבורית באופן המניח את הדעת. קיים קושי להתנייד בתחבורה
5 ציבורית באופן שוטף ויעיל מה גם לא כל כלי התחבורה הציבורית מותאמים לנכים
6 במצבו של התובע.
7 ט. מכל האמור לעיל, ולמרות שלא ניתן לאמוד באופן מדוייק את השעות בהם נמצא
8 מר [REDACTED] עם התובע, שוכנעתי כי מדובר בזמן משמעותי וקבוע, ובאופן שמסותר
9 עם הפסיקה דלעיל, וגם עם תכלית הסכם הניידות.

סוף דבר:

10
11
12 לאור כל האמור לעיל – התביעה מתקבלת. מר [REDACTED] מוכר בזאת כמורשה
13 נהיגה של התובע, שאינו בן משפחה, כנדרש בהסכם הניידות.
14 הנתבע ישלם לתובעת סך של 3,000 ₪ כשכ"ט עו"ד, תוך 30 יום.
15 ערעור על פסק דין זה ניתן להגיש לבית הדין הארצי תוך 30 יום מיום המצאת
16 פסק הדין ליד הצד המבקש לערער.

17
18 **ניתן היום, כ"ו אדר תשע"ח, (13 מרץ 2018), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.**

19
20

21 יפא שטיין, שופטת
22
23
24
25
26